

GAZETA LWOWSKA.

Z *Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy*, kosztuje w prenumeracie: *Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Inscerya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k. Reklamacye sa wolne od opłaty pocztowej.*

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Hiszpania — Anglia. — Francya. — Belgia. — Szwajcarya. — Włochy. — Niemce. — Rosya. — Azya. — Afryka. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Wiedeń, 2. maja. Dnia 30go kwietnia wyszedł z c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i został rozesłany XV. zeszyt Dziennika ustaw państwa.

Zeszyt ten zawiera:

- Nr. 55. Patent cesarski z 27go marca 1858, ważny w królestwie Dalmacyi, z postanowieniem, że wydana patentem z 3go grudnia 1852 ustawa leśna dla tego kraju koronnego wejdzie z dniem 1. listopada 1858 w moc obowiązującą.
- Nr. 56. Rozporządzenie najwyższej władzy kontroli rachunkowej z 7. kwietnia 1858, którem oznajmia się przyzwolone stanowczo urządzenie władz kontroli w Galicyi.
- Nr. 57. Rozporządzenie ministerstwa finansów z 14. kwietnia 1858, ważne w krajach koronnych, objętych w powszechnym okręgu celnym a graniczących z Turcyą, względem zrównania lądowego transportu drzewa na opał i zwyczajnego drzewa fabrycznego z transportem wodnym wzdłuż granicy tureckiej co do wymiaru cla.
- Nr. 58. Rozporządzenie ministerstwa finansów z 15. kwietnia 1858, którem ograniczone zostało zawieranie małżeństw ze strony nowomianowanych komisarzy finansowych.
- Nr. 59. Okólnikowe rozporządzenie najwyższej komendy armii z 19. kwietnia 1858, oznajmujące na zasadzie najwyższej uchwały z 15. kwietnia 1858 postanowienia, w jaki sposób mogą być na przyszłość lokowane kaucye małżeństw wojskowych na dobrach nieruchomych w Węgrzech, w Kroacji i Sławonii, w Serbskiem województwie i w Temeskim banacie.
- Nr. 60. Dekret ministerstwa sprawiedliwości z 23. kwietnia 1858, ważny we wszystkich krajach koronnych, z wyjątkiem Pogranicza wojskowego, z oznajmieniem najwyższego rozporządzenia, że w sprawach sądowych, w których prezydent najwyższego sądu krajowego ma osobisty udział, ma najwyższy trybunał sądowy na prośbę partyi przeciwnej delegować inny najwyższy sąd krajowy.
- Nr. 61. Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych z 24go kwietnia 1858, ważne we wszystkich krajach koronnych, z wyjątkiem Pogranicza wojskowego, względem nieprawego używania orła monarchii lub herbu krajowego.
- Nr. 62. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z 26. kwietnia 1858, ważne we wszystkich krajach koronnych, z wyjątkiem Pogranicza wojskowego, względem postępowania, jakie mają zachowywać urzędnicy sądowi przy spisaniu protestów wexlowych co do sprawdzenia i zanotowania na samym proteście przypadających za to należytości.

Z tym zeszytem wyszedł także i został rozesłany *rejestr osnowy* wydanych w miesiącu *kwietniu 1858* zeszytów Dziennika ustaw państwa.

Sprawy krajowe.

(Inauguracja nowej drogi z miasta po zniesionych basztach.)

Wiedeń, 2. maja. Wczoraj po południu nastąpiła przy sprzyjającej pogodzie pamiętna dla przyszłości inauguracji majowej jazdy na praterze na r. 1858, uroczyste otwarcie nowej ulicy u wybrzeży Dunaju wzdłuż gmachu Müllera, przezco dzieło rozszerzenia miasta w pierwszy ważniejszy wstąpiło okres. Ustrojone w gałęzie sosnowe i chorągwie obeliski tworzyły łuki tryumfalne u wjazdu i wyjazdu ulicy; wzdłuż wysokich pstró umajonych poręczy ciągnęły się girlandy, a wszystkie domy sąsiednie przystroiliły się w kobierce i chorągwie. Radośne tłumy mieszkańców zalegały ulice, balkony i okna po jednej i drugiej stronie ramienia Dunaju, oczekując niecierpliwie przybycia Ich cesarskich Mości.

Zaraz po pół do czwartej przybył Jego c. k. Apost. Mość i J. M. Cesarzowa. Powitał Ich ces. Mości z przynależną czcią Jego

Excelencya minister spraw wewnętrznych na czele członków komitetu rozszerzenia miasta i prowadzenia budowli, pomiędzy którymi znajdowali się Jego Excelencya namiestnik, prezes komitetu inżynierii c. k. generał-major Wurmb, dyrektor policyi, burmistrz i inni wyżsi urzędnicy.

Jego c. k. Apost. Mość raczył następnie wysłuchać krótkiego sprawozdania ministra spraw wewnętrznych o postępie prac około zniesienia dawnych murów, i przyzwolił oajaskawiej na wniesioną prośbę, aby nowa ulica zwała się wybrzeżem Franciszka Józefa „*Franz Josef's Quaix*”.

Najjaśniejszy Pan raczył wyrazić p. ministrowi spraw wewnętrznych radość swoją z rozpoczęcia robót, które wróżą pomyślnie o przeprowadzeniu całego dzieła. Następnie rozkazał sobie Jego c. k. Apost. Mość przedstawić zaszczyconego bezpośrednio zarządem budowli inżyniera-asystenta w c. k. ministryum handlu, Franciszka *Wilt*, zarządcę brukowania nowej ulicy miejskiego wyższego inżyniera Rudolfa *Niernsee* i przedsiębiorcę zniesienia murów budowniczego miejskiego *Ram*. Wszystkich tych wymienionych uszczęśliwił Najjaśniejszy Pan wyrazami najwyższego uznania za tak prędkie i pomyślnie przeprowadzenie dotychczasowych robót. Nakoniec raczył Jego c. k. Apost. Mość oddać szczególną pochwałę generał-majorowi Wurmb za tak ogłędnie i pomyślnie dokonane podminowania i wysadzenia.

Pan minister spraw wewnętrznych miał zaszczyt doręczyć Jego c. k. Apost. Mości zbiór fotograficznych widoków dawnej zniesionej baszty, poczem Jego c. k. Apost. Mość wśród dźwięków ustawionej bandy muzycznej, przygrywającej hymn narodowy i radośnych okrzyków tłumnie zebranego ludu ruszył wolnym krokiem ku mostowi Ferdynanda, inaugurując w ten sposób nowo otwartą ulicę nadbrzeżną.

Wielkie dzieło rozszerzenia miasta rozpoczęło się pod tak pomyślną wróżbą, że każdy spodziewa się z otuchą przeprowadzenia robót w ciągu następnych kilku lat. Na dokonaniu całego dzieła polega część pomyślności, powabu i świetności naszej stolicy, a zároveň jak obecna generacya z wylaniem i wdzięcznością spogląda na monarchę, który na dniu wczorajszym położył niejako pierwszy kamień do nowej budowy Wiednia, tak i przyszłe pokolenia pobłogosławiają dniu, który wielką stolicę cesarską zaopatrzył w światło i powietrze, pomyślność i wygodę.

(Patent względem nowej waluty austryackiej.)

Patent cesarski z 27. kwietnia 1857, prawomocny w całym obwodzie państwa względem uregulowania stosunków monetarnych i zastosowania nowej waluty wiedeńskiej do zobowiązań wpływających z prawa.

My Franciszek Józef, z Bożej łaski Cesarz Austryacki i t. d. W dalszym ciągu artykułu 23. Naszego patentu z 19. września 1857 (nr. 169 Dzien. ustaw państwa) postanawiamy po wysłuchaniu Naszych ministrów i Naszej rady państwa uregulować stosunki monetarne i zastosować nową walutę austryacką do zobowiązań prawnych w całym Naszem państwie następującymi przepisami.

§. 1. Nakazana Naszym patentem z 19. września 1857 (nr. 169 Dzien. ustaw państwa) stopa monety krajowej, według której wybija się 45 złr. z jednego funta przedniego srebra pod nazwą „waluta austryacka“, zaczawszy od 1. listopada 1858 ma być jedyną prawną stopą menniczną i rachunkową i podstawą wyłącznej prawnej waluty krajowej całego Cesarstwa. Od tego czasu mają wyjść z mocy obowiązującej wszystkie inne waluty.

§. 2. Od 1. listopada 1858 wszystkie dochody i wydatki w Naszem państwie, o ile nie są przywiązane do pewnego oznaczonego gatunku monety, będą przeniesione na nową walutę austryacką, i tylko w tej walucie będą prowadzone wszystkie rachunki w Naszych publicznych kasach i urzędach.

§. 3. Od 1. stycznia 1859 należy prowadzić w austryackiej walucie wszystkie księgi i rachunki gmin, równie jak i zostających pod osobnym dozorem państwa korporacji, stowarzyszeń i zakładów w zamiarze publicznym, mianowicie banków, zakładów pieniężnych i kredytowych, przedsiębiorstw kolei żelaznych itp. Władze polityczne mają czuwać nad wykonaniem tego postanowienia według przepisów administracyi prawem zezwolonych.

§. 4. Jeżeli od 1. listopada 1858 w ustawach, rozporządzeniach, obwieszczeniach publicznych lub rozporządzeniach władz publicznych będą podane kwoty pieniężne bez wymienienia pewnego

gatunku monety albo waluty, należy je zawsze rozumieć w walucie austriackiej.

Tak samo ma się rozumieć co do wyroków sądowych, jakie w sprawach prawa cywilnego zapadną na podane od 1. listopada 1858 do sądu skargi lub prośby.

Co się tyczy wyroków na podane przed tym dniem skargi i prośby, należy się według dotychczasowych prawnych rozporządzeń stosować.

Względem układów prawnych, które od 1. listopada 1858 zaczęły być zawierane, jeżeli dokładna waluta nie jest podana, zawsze jest preumpcyą prawną za walutą austriacką, jeżeli z prawnych dowodów nie wykaże się, że inną walutę miano na względzie.

§. 5. Wszystkie zobowiązania z prawa przed 1. listopada 1858 między prywatnymi, które opiewają na którą z wymienionych poniżej walutę, lecz które dopiero po tym terminie przychodzą do spłaty, winne będą uiszczać się w nowej austriackiej walucie według następującej normy:

- 100 złr. monetą konw. (20 złr. = stopa) po 105 złr.
- 100 „ tak zwana waluta wiedeńska po 42 złr.
- 100 „ tak zwana waluta Rzeszy (24złr. = stopa) po 78⁵⁰/₁₀₀ złr.
- 100 „ Lire Austriache po „ „ 35 złr.
- 100 „ waluta polska okręgu krakowskiego 25 złr.

Zobowiązania w owych dawniejszych walutach, których stosunek prawnie jest oznaczony do 20 złr. stopy albo do Lira Austr., należy wypłacać w nowej walucie według oznaczonego stosunku tego i według powyższej normy do nowej waluty.

Osobnem obwieszczeniem będą publikowane tabele reducyjne względem stosunku dotychczasowych walut do nowej waluty austriackiej, które mają służyć za prawidło we wszystkich przypadkach, w których jedną z tych walut na nową zamienić wypadnie.

§. 6. We wszystkich zobowiązaniach dotyczących się długu państwa, zaczawszy od 1. listopada 1858, ma się zastosować nakazana w §. 5. norma.

Według tej samej normy mają się od 1. listopada 1858 uskutecznić także wszystkie inne zobowiązania państwa i wszelkie należności dla państwa, dopokąd cyfra tych zobowiązań lub należności ustawami lub rozporządzeniami w walucie austriackiej postanowiona nie będzie.

W taki sam sposób mają się uskutecznić wszystkie te spłaty, które się nie do państwa odnoszą, lecz przynależą publicznym funduszom lub zakładom, gminom, lub innym moralnym albo istotnym osobom, jako też owe, które się od nich należą, bądź z jakiego prawa albo z rozporządzenia, a z 31go października 1858 weszły w moc obowiązującą.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

— *Austriacka korespondencya litografowana* pisze pod d. 1. maja:

„Najwyższy patent z dnia 27. kwietnia 1858 w ogłoszonym dziś XVI zeszytce Dziennika ustaw państwa, zawiera postanowienia, które na mocy cesarskiego rozporządzenia z dnia 19. września 1857 regulują stosunki obrotu menniczego i zaprowadzenie nowej waluty austriackiej, jaka od 1go listopada 1858 stanie się jedyną prawną walutą krajową w całym cesarstwie.

Różnica między walutą nową a dotychczasową ustalono tak w stosunkach do państwa jak i w obiegu potocznym na następującej podstawie:

- 105 za 100 złr. w walucie konwencyjnej,
- 42 za 100 złr. w walucie wiedeńskiej,
- 35 za 100 lirów austriackich.

Monety złote z krajowych mennic przestają z d. 1. lipca 1858 uchodzić za prawne monety krajowe, a z tym dniem ustaje także dozwolony dotychczas obieg niektórych monet złotych, wybijanych za granicą.

Z dniem 1. listopada b. r. mają wymienione w art. 12 znaczniejsze monety srebrne wartość obiegową w walucie austriackiej według oznaczonych stosunków wartości. Z tym dniem ustaje zaś dotychczasowy prawnie pozwolony obieg niektórych zagranicznych monet srebrnych.

Paragrafy od 14 do włącznie 22. najwyższego patentu z dnia 27. kwietnia 1858 odnoszą się do kilku postanowień wiedeńskiego traktatu menniczego. Po niniejszem obwieszczeniu najwyższego patentu co do stosunków waluty można się wkrótce spodziewać i dalszych rozporządzeń w sprawie not austriackiego banku narodowego.

Cesarskie mennice rozwijają tymczasem jaknajgorliwszą czynność, bijąc nowe monety a bank narodowy zajmuje się pilnie odtłoczeniem not bankowych według nowej waluty.“

Hiszpania.

(Zwroćcie niesprzedanych dóbr duchowieństwu.)

Madryt, 27go kwietnia. Minister finansów wniósł wczoraj na posiedzeniu Korteżów projekt ustawy, według której mają być zwrocone duchowieństwu niesprzedane dotąd dobra.

Anglia.

(Uczta u dworu. — Przepisy paszportowe. — Posiedzenia w parlamencie z dnia 27. kwietnia. — Wiadomości bieżące.)

Londyn, 29. kwietnia. Na wczorajszej uczcie u dworu byli między innymi także lord i lady Palmerston.

— *London Gazette* ogłosiła wczoraj nowe przepisy paszportowe. Ulgi polegają na dwóch punktach: 1) że polecenie jakiegokolwiek urzędnika, lekarza, księdza, majora, sędziego pokoju lub notaryusza wystarcza zupełnie, aby w ministryum spraw zewnętrznych wyjednać paszport dla zaleconego; 2) że dla wygody zaprowadzone będą bióra paszportowe prócz Londynu także w Dover, Folkestone, Liverpoolu i Southamptonie. Kto pragnie otrzymać paszport posyła swe polecenie czyli raczej sprawdzenie swej osoby do jednego z pięciu biur paszportowych a w 24 godzin otrzyma paszport, który musi podpisać w obecności tego, co go polecił. Aż dotąd zgadzają się nowe przepisy z wszystkim tem, co lord Malmesbury zapowiedział w Izbie wyższej. Za to różnią się dwa inne punkta. Lord Malmesbury oświadczył, że taxę paszportową znizono na dwa szelingi, zaś *Gazette* zatrzymuje dotychczasową taxę 6 szelągów. Aby znizić taxę, potrzebaby naprzód zmienić ustawę stemplową. Oprócz tego powiedział lord Malmesbury, że naturalizowani Anglicy potrzebują tylko obok polecenia przedłożyć świadectwo naturalizacyi, aby otrzymać paszport jak Anglicy rodowici. *Gazette* nadmieniał tymczasem wyraźnie, że naturalizowani Anglicy mogą w jednym tylko Londynie otrzymać paszport. Podobne rozporządzenie stosuje się i do Jonów.

— Na przedwczorajszym posiedzeniu *Izby wyższej* obradował komitet nad bilem przysięgi parlamentarnej. *Earl of Wicklow* domagał się, aby wymazać ustęp, który zagranicznym księżętom, dygnitarzom kościelnym i t. p. odmawia wszelki rodzaj zwierzchnictwa i władzy w kraju. Mowca utrzymuje, że chcąc żydów wpuścić do parlamentu, należy osobną uchwalić ustawę a nie zmieniać lekko myślne rotę przysięgi. Lord *Lyndhurst* powstaje przeciw tej poprawce, a lord *Wicklow* cofa ją wreszcie z własnej woli. Cztery pierwsze artykuły projektu utrzymały się następnie przy głosowaniu. Gdy przyszła kolej na artykuł 5, który jak wiadomo pozwala żydom zasiadać w parlamencie, podniósł się najprzód lord *kanclerz*, lord *Chelmsford* dawniej sir Fryderyk Thesiger, i zabrał głos przeciw bilowi. Zarzuty jego były te same, jakie już niejednokrotnie wytaczano w tym przedmiocie. Pomiedzy tymi co przemawiali na korzyść żydów znajdował się lord *Stratford de Redcliffe*, który uchodzi zawsze za stronnika Torysów. Mowca oświadcza, że staje w obronie wielkiej zasady, która tego tylko wyklucza od udziału w obradach parlamentu, komu wyznawana religia nie pozwala utrzymać się na tem stanowisku. Lord *Redcliffe* nie pojmuje, w jaki sposób może wyjątkowy ten wypadek ściągać się do żydów. W stanowisku żydów nie masz nic takiego, co by im zabraniało naradzać się na ustawami państwa. Mowca starał się wszystkimi siłami wymóżyć u rządu tureckiego znaczne ulgi dla chrześcian a Sułtan i ministrowie otomańscy skłonili się do jego prośb, stosując się do wymagania czasu. Nic też nie wypadłoby tak na korzyść przeprowadzenia wyjednaných reform w Turcyi jak przykład Anglii, że zrzucą z siebie przestarzałe a zdawna ściśle przestrzegane uprzedzenia. Przy głosowaniu odrzuciła Izba artykuł 5. ustawy większością 119 głosów przeciw 80.

W *Izbie niższej* oświadczył *Walpole*, minister spraw wewnętrznych, na wniesione zapytanie, że rząd zamierza przedłożyć bil przeciw nadużyciom podczas wyborów. Przyszła ustawa dałaby się także zastosować do wyborów municypalnych, jak tego rzeczywista wymaga potrzeba. Jenerał *Peel* odpowiedział na interpelację jenerała *Codringtona*, że cała wyprawiona do Indyi armia zaopatrzyła się w karabiny enfieldzkie. Przed rokiem 1857 posiadała armia zwyczajne karabiny gładkie (*brown Bess*), ale w przeszłym roku wysłano 32.000 a następnie 82.000 karabinów enfieldzkich. P. *Wise* zapytuje wicesekretarza stanu w ministryum spraw zewnętrznych, czy nie zechciałby przedłożyć parlamentowi sprawozdanie angielskiego konzula w Lipsku jenerała *Ward*, przedłożone w maju zeszłego roku w sprawie niemiecko-duńskiego nieporozumienia. H. S. *Fitzgerald* oświadcza, że sprawozdanie konzula nosi charakter ściśle poufny i nie może być ogłoszone publicznie. Pan *Mac-Mahon* wnosi, aby rozstrząsnąć w osobno zawiązanej komisji, czy nienależałoby zwiększyć liczbę sesji sądów przysięgłych w kraju. Posiedzenia sądowe są obecnie rzadsze niż dawniej, kiedy mniej było wypadków karnych. P. *Bright* popiera usilnie wniosek mowcy, podnosząc między innymi, że zbyt odległość miast z sądami przysięgłych utrudnia ubogim obżalowanym sprowadzać swych świadków uniewinniających, kiedy świadkowie obciążający przybywają z najdalszych okolic na koszt państwa. *Minister spraw wewnętrznych* i *jenerałny prokurator* sprzeciwiają się zawiązaniu osobnej komisji, mieniąc je zupełnie zbyteczną. Izba odrzuca też wniosek p. *Mac-Mahon* bez głosowania.

— Lord *John Russel* proponuje dziś w *Izbie niższej*, ażeby upoważnić barona *Rothszylde* zastępcę *City* Londynu, do zajęcia miejsca w parlamencie, gdyż przepisana przysięgę złoży według rotę, jaką w sumieniu swoim uważać będzie najmocniej obowiązującą. Na dzisiejszej recepcyi u Jej Mości Królowej, był książe *Małakowy* przedmiotem powszechnego wyszczególnienia.

W kataryńskich dokoach wybuchł w upłynionej nocy wielki pożar.

Francya.

(Rezultat wyborów. — Obrady ciała prawodawczego. — Wzrost Hawru. — Handel algierski przez puszcze. — Reklamacya Cesarza Faustyna. — Wiadomości bieżące.)

Paryż, 29. kwietnia. Dziś zrana obliczano na ratuszu urzędownie głosy zebrane przy ostatnich wybozach. Jenerał *Perrot* i

Jules Favre zostali ogłoszeni deputowanymi; w szóstym zaś okręgu musi nastąpić nowe głosowanie.

— Wczoraj wieczór był świetny bal na ratuszu, szósty i ostatni w tym roku.

— Pan Basily, rosyjski pełnomocnik przy komisji europejskiej, w Bukareszcie przybył do Paryża. Angielski komisarz, sir Henry Bulwer, spodziewany jest na przyszły poniedziałek.

— Ciało prawodawcze obradowało na ostatniem swem posiedzeniu przed odroczeniem nad budżetem przyszłorocznym. W ciągu debaty zabierali głos margrabia Andellare, pan Choque i po raz pierwszy także członek opozycji Dasimon. Ten ostatni mówca popierał wnioski komisji budżetu względem przywrócenia równowagi w budżecie. Ale zato oświadczył się stanowczo przeciw umiarnemu przywróceniu częściowej amortyzacji w chwili, kiedy rząd bez ustanku pomnaża wydatki. Pan Dasimon zwracał przytem uwagę na owych 83 milionów amortyzacji, bez których wynosiłby deficyt w budżecie wydatków 76 milionów zamiast teraźniejszych 7, a tak jest w istocie, odkąd zaprowadzony został dodatek do podatku od towarów kolonialnych i alkoholu i dodatek do dziesięciny wojennej. Cały ten pozorny manewr amortyzacji można nazwać tylko fortelem skarbnika, i na wszelki sposób jestto środek bardzo trudny i niedogodny. Na to odpowiadał pan Lequien, jeden z członków komisji. Potem zabierał głos pan Vitry, dowodząc, że równowaga budżetu jest istotna. Jeśli wydaje się inaczej, jestto tylko skutek nieporozumienia. W końcu występywał pan Devinck w obronie wniosków komisji.

— W Hawrze podpisują teraz petycję do Cesarza, ażeby ze względu na wzrastającą coraz bardziej liczbę ludności jako też na komercyjną ważność Hawru, wyniósł to miasto na stolicę nowego departamentu i nazwał ten departament „Seine-Maritime“. Dwie wielkie budowle są teraz w projekcie: otomowanie Sekwany aż do Honfleur i urządzenie nowego wjazdu do zatoki Hawru. Koszta pierwszej budowli obliczono na 12, a drugiej na 30 milionów franków.

— *Monitor* ogłasza obszerny raport o karawanie kupców algierskich, która przed kilku miesiącami wyruszyła z Laghnatu do Gath i teraz powróciła szczęśliwie. Ta wyprawa, przedsiębrana na próbę, wypadła pomyślnie, i sprawozdawca spodziewa się, że będzie można odtąd zaprowadzić regularną wyprawę karawanów między Ghatem i południową Algierją, przezco podniesie się wpływ francuski na szczepy koczujące na puszczy i powiększy się odbył francuskich artykułów handlowych. Ghat jestto znaczne miasto handlowe o czterdzieści dni drogi na południe od Trypolidy w południowo-wschodnim kierunku od Laghuatu.

— Paryska *Presse* donosi: Cesarz Faustyn wezwał rządy Francji i Anglii, ażeby skłoniły gabinet washingtonski do zwrócenia małej wyspy Navaz, którą obsadzili Amerykanie. Ta wysepka, leżąca prawie w środku między Jamaiką i Kubą, jakkolwiek całkiem pusta, jest przecież bardzo ważna dla obfitości guanau, a osobliwie dla położenia swego, gdyż panuje nad wodnym gościńcem z Jamaiki do Europy. Oprócz tego mieli Amerykanie obsadzić także zatokę Samany na wschodniej kończyźnie wyspy Hajti, najpiękniejszą zatokę na Antyllach z okolicą obfitą w najdoskonalsze drzewo budulcowe.

— Przedwczoraj odbyło się w ministerjum spraw zagranicznych zgromadzenie reprezentantów obcych mocarstw, na którym proponował hrabia Walewski, przyznać Amerykanowi Morse, wynalazcę piszącego telegrafu, wielką internacyjonalną nagrodę. Niestała jednak żadna uchwała, gdyż ambasadorowie oświadczyli, że muszą pierwej zawiadomić o tem swoje rządy.

Belgia.

(Eskorta Królowej portugalskiej.)

Bruxela, 29. kwietnia. Portugalska korweta „Bartholomeo Diaz“ przeznaczona na rozkazy Królowej Portugalii, księżniczki Stefani Hohenzollern przybyła wraz z korwetą „Mindello“ dnia 27. b. m. do Ostendy. Pierwszy okręt jestto piękny srebrowy parostatek, o sile 400 koni, objętości 1300 beczek, i 16 działach ciężkiego kalibru, ma 340 załogi pod dowództwem Don Franciska Svares Franca. Portugalska eskadra z Królową, opuści Ostendę dnia 5. maja a dnia 20. maja przybędzie do Lizbony, pierwej jednak zawinie do Southampton i Nantes; gdyż Królowa zamyśla odwiedzić Londyn i Paryż.

Szwajcarya.

(Postanowienia Genewskie zatwierdzone.)

Berna, 26. kwietnia. Według telegraficznej depezy w *Allgemeine Zeitung* potwierdziła związkowa rada wszystkie postanowienia federacyjnej komisji w Genewie, nieuwzględniając prośb za odwołaniem dwunastu wydalonych Włochów. Nad kwestyą względem konsulatów toczyły się obrady; jednak żadnej niepowzięto uchwały.

Włochy.

(Rozruchy uliczne w Welletri. — Doniesienia z Neapolu.)

Rzym, 21. kwietnia. Wiadoma jest popełniona temi dniami kradzież w kościele Welletri i że pospólstwo dopuściło się excessów przeciw ojcom towarzystwa Jezusowego. Następstwem tego excessu były liczne aresztacje. Z przyaresztowanych przywieziono

tu 28 dla dalszego śledztwa. Są to przywódcy tych tłumów ludu, którzy się dopuszczali bezprawia. Według listów z Neapolu z dnia 20. kwietnia został ów oficer, który zamordował francuskiego poddanego, pod sąd wojenny oddany.

Niemce.

(Niedobór cła przewoźnego.)

Równie jak rozprawy na konferencyach celnych w Wiedniu, nie mniej ważne były i sprawozdania pruskich izb handlowych w Eberfeld i Barmen; szczególnie co do cła przewoźnego. Sprawozdanie mówi:

„Dochody z cła przewoźnego coraz się zmniejszały. Zamiast że komunikacja, przy uzupełnieniu niemieckiej sieci kolei żelaznych powinna je być podwoić, odebrała niemieckim gościńcom żelaznym i wodnym miliony. W roku 1856 poniosły wpływy cła przewoźnego niedoboru 277.000 talarów w porównaniu z r. 1855, 104.000 talarów w porównaniu z r. 1854; 130.000 talarów w porównaniu z r. 1853. Szwajcarya eksportowała według doniesień amerykańskiego sekretarza skarbu w roku 1855 na 1856 za 8.368.074 dolarów do Ameryki i wysłała potem na Havre za 556.173 dolarów na Anglię 2,189.280 dolarów.“

Nizej mówi:

„Już w poprzedniem doniesieniu naszym nadmieniliśmy, że każde rozporządzenie jest dla nas pożądane, które ułatwia nasze handlowe stosunki z Austryją i dlatego życzymy obradującej w tym zamiarze celnej konferencyi w Wiedniu w interesie obu krajów najpomyślniejszego skutku.“

Rosya.

(Biskup luterski.)

Petersburg, 24. kwietnia. Gazeta rządowa ogłasza następujący ukaz cesarski: „W uznaniu gorliwych i pożytecznych usług duchownego wiceprezydenta ewangelicko-luterskiego jeneralnego konsystorza, Dra teologii Ulmana, nadajemy mu najfaskawiej honorowy tytuł biskupa luterskiego.“ Godność ta nieistniała dotąd w Rosyi.

— Przez reskrypta Cesarskie z d. 1. b. m., wydane na imię naczelników gubernii: Nowogrodzkiej, Kazańskiej, Rianzańskiej, Kostromskiej i Astrachańskiej, dozwolonom zostało Najmilościwiej szlachcie tych gubernii przystąpić do ułożenia projektu przepisów, dotyczących polepszenia i urządzenia bytu włościan dóbr obywatelskich pomienionych gubernii, na tychże zasadach głównych, jakie wskazane już zostały szlachcie innych gubernii.

A z y a.

(Wiadomości z Turkestanu.)

List z Simli podaje nowe szczegóły, tego co się dzieje w Yarkandzie. Shahzadah z Khokanu wzywał, będzie temu dwa lata, Anglików pomocy przeciw napaści Rosyan, i rzeczywiście otrzymał wsparcie w pieniądzech i w broni. W powrocie do kraju zrabowali go mieszkańcy Yarkandu, a armia wysłana aby powetować poniesione straty, obecnie sama zagraża temu miastu. Kto jednak dowodzi tą armią niemożna dowiedzieć się stanowczo. Ta armia ukazała się mniej więcej przed 2¹/₂ miesiąca, a jedyny zbieg z niej, był pewien Mumu Ram, który teraz bawi w Ladaku; w swej ucieczce spotkał w wiosce nazwiskiem Kullyan p. Schlagintweit, któremu radził, aby nieprzechodził w kierunku koło Yarkandu, gdyż tam panuje powszechne zamieszanie. P. Schlagintweit nie usłuchał, ale od tego czasu niema o p. Schlagintweit żadnej wieści. Kilku z jego służących miało go opuścić; ale pozostał przy nim Mahomud Emir, wiekowy już człowiek, którego p. Schlagintweit używał za przewodnika. Syn Thanahdara z Ladaku robił temi dniami usiłowania, wysłać do p. Schlagintweit Daka, aby z nim wejść w korespondencję; jednak nadaremnie. W ostatnich czasach nieprzybywali już kupcy z Yarkandu do Ladaku; handel zatamowany a przejścia między Ladakiem i Kullu są zamknięte. Korespondent dodaje, Anglia posyła do Ladaku ajenta, gdyż pomimo, że Radza Kaszmiru sprzyja Anglikom, znajdują się jednak w Ladaku dwa stronnictwa, które nienawidzą się serdecznie, a największy łotr, który stoi na czele jednego stronnictwa, wywiera szkodliwy wpływ na Radzę.

Afryka.

(Pensya konsulowi austriackiemu.)

Parostatek Lloyda „Bombaj“ przywiózł dnia 25. b. m. do Tryestu wiadomości z Alexandryi z dnia 19. b. m.: Wicekról Egiptu wynurzył c. k. austriackiemu konsulowi Champion, który po 40 letnich wiernych usługach, na własne żądanie został pensyonowany, nie tylko najzupełniejsze uznanie, ale oraz wyznaczył mu z egipskiego skarbu państwa znaczną pensję. — Tych samych względów doznał także i zarządca szwedzkiego konsulatu p. Petersen.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Paryż, 1. maja. Z Neapolu donoszą pod dniem 30. z. m., że admirał Lyons doręczył rządowi neapolitańskiemu notę względem wynagrodzenia maszynistów okrętu „Cagliari“. Żądana indemnizacja ma, jak słychać, wynosić 100.000 franków, i rząd neapolitański skłania się do układów.

Londyn, 1. maja. Na wczorajszym nocnym posiedzeniu izby niższej oświadczył *Walpole* na interpelację *Hatta*, że James nie był z Bernardem na meetyngu, wyprawionym w Martinshall z demonstracją przeciw bliskim procesom druku, i że dzienniki poprzekreślały mowę jego (podczas obrony Bernarda). Moczę pana *Vanes*, że niestosownie byłoby zajmować się w ciągu tej sesji prawodawstwem indyjskim, kiedy nastąpiła zupełna zmiana stosunków tamtejszych, zbijali lord *Palmerston*, *Gibson* i *Harley* i odrzucono ją 447 głosami przeciw 57; poczem przyjęła izba pierwszą rezolucję indyjską bez głosowania.

Florencya, 1. maja. Dekretem Wielkiego księcia z 26go z. m. wyjęte zostały z obiegu rozmaite monety srebrne i miedziane, bite w zniesionej mennicy w *Lucca*.

Modena, 30. kwietnia. Dziennik *Messaggere* zbija wiadomość o ogłoszeniu stanu oblężenia w *Lantonie*. Tylko w *Antonie* zaszło kilka aresztacji zeszłego miesiąca. Wkońcu powstaje ten dziennik na przesadne doniesienia dzienników piemontkich względem *Karrary*. — W *Potency* było znowu trzęsienie ziemi.

Wiadomości handlowe.

Lwów, 4. maja. Na wczorajszy targ przypędzono 155 sztuk bydła rzeźnego, mianowicie z *Rozdołu* 9 wołów, z *Dawidowa* 5 stad po 36, 8, 15, 12 i 12 sztuk, z *Robatyna* 28 sztuk, a z *Kamionki* 2 stada po 14 i 21 sztuk. Cały spęd, wyjawszy 1 woła, został sprzedany na potrzeb miasta i płacono za woła, mogącego ważyć 230 *℥* mięsa i 26 *℥* łożu, 53r.; sztuka zaś, którą szacowano na 320 *℥* mięsa i 40 *℥* łożu, kosztowała 66r.30kr. m. k.

Kurs lwowski.

Dnia 4. maja.

	gotówka		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski mon. konw.	4	44	4	47
Dukat cesarski " "	4	47	4	50
Półimperyal zł. rosyjski " "	8	17	8	22
Rubel srebrny rosyjski " "	1	36	1	37
Talar pruski " "	1	32½	1	34
Polski kurant i pięciozłotówka " "	1	10	1	11
Galicyj. listy zastawne za 100 złr. } bez kuponów	79	20	79	42
Galicyjskie obligacje indemnizacyjne }	78	33	79	—
5% Pożyczka narodowa }	83	20	84	—

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 4. maja.

	złr.	kr.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po	79	30
" sprzedał " " 100 po	80	—
" dawał " " za 100	—	—
" żądał " " za 100	—	—
Wartość kuponu od 100 złr.	1	22

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 4. maja.

Oblig. długu państwa 5% 81¼/16; losowane obligacje 5% —; obligacje długu państwa 4½% 71½/8; 4% —; 3% —; 2½% —; pożyczka loteri.

KRONIKA.

Wiadomości lokalne. W miesiącu kwietniu r. b. skazała policja na kary pieniężne:

a) za przekroczenie przepisów względem zamykania sklepów: *Magdalena W.*, *Eleonora M.*, *Joela Wolfa L.*, *Mojżesza P.*, *Teresę G.*, *Antoniego G.*, *Marjem W.*, *Karola U.*, *Abrahama A.*, i *Ferdynanda E.*

b) za znieważenie niedzieli lub święta: kupców: *Liebe L.*, *Majora Herscha R.*, *Eliasz M.*, *Chane K.*, *Józefa G.*, *Majera A.*, *Mendla W.*, *Leibę H.*, *Majera L.*, *Feibuscha W.*, *Michała D.*, *Mojżesza H.*, *Lejbę K.*, *Mendla Z.*, *Josela H.*, *Sarę Dwore K.*, *Koppla B.*, *Mojżesza Ch.*, *Berla Ch.*, *Abrahama S.*, *Izaka H. H.*, *Israela Majlesz S.*, *Abrahama G.*, i szynkarzy: *Chaję Rosche B.*, *Abrahama L.*, *Lejbę W.*, *Mendla P.*, *Abrahama Sch.*, *Gedałę R.*, *Pinkasa Sch.*, *Sachele W.*, i *Marka E.*; nakoniec

c) za niedozwoloną zabawę z muzyką szynkarzy: *Izaka K.*, *Jana G.*, i *Mojżesza K.* Zapłacone kwoty pieniężne oddano na miejscowy fundusz ubogich. Oprócz tego skazany został *Mojżesz G.* za znieważenie niedzieli na areszt.

— Dnia 9go kwietnia r. b. odebrał sobie życie służący oficera, *Jan P.*, wystrzałem z karabina, ale niewiadomo dlaczego.

— Trzyletniego syna lakiernika izraelskiego, *Herscha B.*, przejechał wóz naładowany zbożem i złamał mu nogę. *Furmana Jaśka G.*, oddano sądowi.

— Dnia 26. kwietnia r. b. obwiesił się majster krawiecki, *Józef Kierko* w lasku ormieńskim. Przyczyna tego samobójstwa niewiadoma.

— W helskim lesie miejskim wybuchł dnia 23. kwietnia w południe pożar, który pomimo spiesznej pomocy, zajął przestrzeń blisko 60 morgów lasu. Szkoda jednak nie jest tak znaczna, gdyż w dębowych krzakach, a płomień nie wznosił się w górę, a zatem młode dęby które nie puszczają jeszcze latorośli, nie mogły wiele ucierpieć. Powód tego pożaru dotąd jeszcze nie jest wiadomy, ale obwiniają pastuchów.

z r. 1834 —; z r. 1839 —; z r. 1854 108¾; poź. nar. z r. 1854 84. — Ob. banku —. Akcje bankowe 971½. Akcje zakładu kredytowego 240¼. Akcje kolei półn. po 1000 złr. 1790. — Austr.-franc. akcje kolei żelaz. po 500 fr. z wypłatą w ratach —; detto z pełną wpłatą 284¾; — kolej żelazna lomb.-wenecka —. Akcje kolei nadeiskiej —. — Kolej cesarzowy Elżbiety —. Kolej połud. półn. komunikacyjna —. Akcje żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. —. — Akcje żegl. parowej Lloyda po 500 złr. 370. Akcje niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego po 500 złr —. — Galic. listy zast. 4% —. Oblig. indemn. niż.-austr. —; detto innych krajów koron. —; — detto galicyj. 79¼. detto węgierskie 80¾. Amsterdam —. Augsburg 105¾. Bukareszt 262½. Konstantynopol —. Frankfurt 105¼. Hamburg 77¾. Lipsk —. Liwurna —. Londyn 10—17½. Medyolan —. Marsylia 123¾. Paryż 123½. Agio duk. ces. 7¼.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 4. maja.

Hotel rosyjski: PP. *Mniszek Antoni*, z *Stubienka*. — *Malinowski Stan.*, z *Rosyi*. — *Hr. Krasicki Edmund*, z *Brodów*.

Hotel angielski: *P. Serwatowski Wojciech*, z *Buczniowa*.

Hotel Langa: PP. *Pick Józef*, c. k. major, z *Drohomyża*. — *Br. Ensch Franc.*, c. k. rotm., i *Br. Bartenfeld Franc.*, c. k. porucz., z *Zółkwi*.

Hotel podolski: *P. Kędziński Juliusz*, z *Mieczyszczo*.

Hotel europejski: *P. Horodyski Lucyan*, z *Przemysła*.

Hotel Kuhna: PP. *Rosocki Kaj*, z *Jaworowa*. — *Srociński F.*, z *Bruśna*.

Hotel Słowińskiego: PP. *Letner Gustaw*, c. k. kapitan, z *Zarzecza*. — *Seitler Rajmund*, c. k. ofic. obr., z *Rabu*. — *Miszski Wład.*, z *Munina*.

Do do zajezdnego pod nr. 176¾: *P. Męciniński Fr.*, z *Huty zielonej*.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 4. maja.

PP. *Br. Berstett F.*, c. k. porucz. i *Ehrenberger Antoni* c. k. rotm., do *Zółkwi*. — *Hr. Drohojewski Józef*, do *Baliniec*. — *Hr. Drohojewski Zygmunt*, do *Kropielnicy*. — *Gamisch Jan*, c. k. porucz., do *Brodów*. — *Gołaszewski Mateusz*, do *Honezarówki*. — *Hr. Łoś Tadeusz*, do *Narola*. — *Pięczykowski Mel.*, do *Wybranówki*. — *Przygodzki Felix*, do *Sokala*. — *Hr. Starzyński St.*, do *Derewni*. — *Serwatowski Woj.*, do *Buczniowa*. — *Steinhuber L.*, i *Seifert Fr.*, c. k. porucz. do *Gródka*. — *Szumlański Antoni*, do *Kuhajowa*. — *Wiśniewski Tad.*, do *Kokutkowic*. — *Zaleski Jan*, do *Krakowa*.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 3. maja.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	323.97	+ 12.2°	64.4	południowy sł.	pochmurno
2. god. popoł.	323.14	+ 21.0°	37.7	" sil."	"
10. god. wiecz.	321.90	+ 15.9°	40.1	" sil."	"

TEATR.

Dziś na scenie polskiej (na dochód *Anieli Aszpergerowej*) dany będzie po raz pierwszy dramat w 7miu oddziałach z prologiem, z francuskiego przez pp. *Anicet Bourgeois* i *Michael Masson* przełożony, p. n. „**Przekupka Paryzka.**“

Zeszyt kwietniowy **Dodatku miesięcznego** przy dzienniku **Czas** z **Dodatkiem** wyszedł z numerem **Czasu 100** i zawiera następujące przedmioty:

- I. Pierwsze lata panowania *Stanisława Augusta*, z nieznanego rękopismu.
- II. Kilka słów w odpowiedzi na zarzuty wymierzone przeciw „Uwagom nad kwestyą włościańską“ zamieszczonym w „Dodatku do *Czasu*“ z miesiąca listopada r. z. przez *Onufrego Sulimę*.
- III. Zapiski ornitologiczne (V) o jaskółkach, przez *Kazimierza hr. Wodzickiego*.
- IV. *Dziewczę z Martigues* poemat, przez *M. Antoniewicza*.
- V. *Rady i zwady niewiast o wielożeństwie* przez *Józefa Mączyńskiego*.
- VI. Przegląd piśmiennictwa, przez *Lucyana Siemińskiego*.
- VII. *Koran i Szymza*, przez *Maurycego Manna*.
- VIII. *Kronika*: z *Krakowa* — korespondencye: z *Wiednia* — z *Poznania* — z *Berlina* — z *Paryża* — z *Londynu*.
- IX. *Gazetka literacka*.

Trzy zeszyty **Dodatku miesięcznego** stanowią tom jeden. Zeszyt kwietniowy jest zeszytem dwudziestym ósmym roku trzeciego, a pierwszym tomu dziesiątego.

Zeszyt następny wyjdzie dnia 31. maja zawsze w objętości zapowiedzianej przy ogłoszeniu, 12 do 15 arkuszy druku.

Rozmaitości nr. 18.

przy dzisiejszej *Gazecie* zawiera:

1. *Les musiciens polonais* p. *Albert Sowiński* (Dokończenie.)
2. *Zbiory archywalne*.
3. *Grackie banki w Europie*.
4. *Grackie banki w Kalifornii*.